

Sygn. akt III AUa 148/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 sierpnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2018 r. w Lublinie

sprawy W. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rekompensatę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 15 grudnia 2017 r. sygn. akt VIII U 2012/17

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Elżbieta Gawda Małgorzata Pasek Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 148/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpoznaniu wniosku z dnia 3 lipca 2017 roku przyznał W. Z. prawo do emerytury w wysokości zaliczkowej od dnia 1 lipca 2017 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek oraz odmówił prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W. Z. wniósł odwołanie od powyższej decyzji w zakresie odmowy prawa do rekompensaty. Wskazał, że pracował w Zakładzie (...) w B. od dnia 11 marca 1969 roku do 1 października 1988 roku, od 11 marca 1969 roku do (...)była to

obsługa myjni tunelowej, od (...)do (...)odbywał służbę wojskową, zaś po powrocie z wojska, do 1 kwietnia 1988 roku pracował jako spawacz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podnosił, że skarżący nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił W. Z. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia: W. Z. urodził się w dniu (...). W dniu 13 maja 2011 roku złożył wniosek o emeryturę. W dniu 15 czerwca 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych w B. wydał decyzję odmowną wskazując, że W. Z. na dzień 1 stycznia 1999 roku nie osiągnął 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego, oraz nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca nie odwołał się od decyzji z dnia 15 czerwca 2011 roku.

W dniu 3 lipca 2017 roku W. Z. złożył wniosek w którym domagał się przyznania emerytury wraz z rekompensatą.

W dniu 14 lipca 2017 roku została wydana zaskarżona decyzja.

W okresie od dnia 10 marca 1969 roku do dnia 30 września 1988 roku ubezpieczony był zatrudniony w ramach stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) w B..

Z dniem 10 marca 1969 roku został zatrudniony w dziale napraw ciągników w charakterze robotnika na 7 – dniowy okres próbny. Po upływie okresu próbnego, zatrudnienie było kontynuowane. Od dnia 24 kwietnia 1970 roku powierzono mu stanowisko obsługi myjni w dziale napraw ciągników – silników. W okresie od (...)do (...)odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej powrócił do zatrudnienia w dniu 4 maja 1973 roku do działu samochodowego na stanowisko montera.

W czasie zatrudnienia u wymienionego wyżej pracodawcy ubezpieczony wykonywał pracę na następujących stanowiskach: robotnika w dziale samochodowym, przy obsłudze myjni samochodowej, montera, montera samochodowego i spawacza, wykonującego spawanie gazowe i elektryczne.

W okresie od dnia 15 października 1973 roku do 5 kwietnia 1974 roku wnioskodawca skierowany przez pracodawcę odbywał kurs spawania gazowego (kserokopia książki spawacza numer (...) –k. 17).

W okresie od 20 marca 1977 roku do 29 czerwca 1977 roku odbył kurs podstawowy na spawacza elektrycznego. W dniu 2 stycznia 1978 roku wnioskodawca zawarł umowę o pracę na czas nieokreślony z obowiązkami montera samochodowego na wydziale samochodowym. W kolejnych angażach i decyzjach płacowych dotyczących wnioskodawcy było wskazane stanowisko montera. Dopiero w angażu z dnia 17 października 1986 roku powierzono W. Z. z dniem 1 lipca 1986 roku stanowisko spawacza.

Przed odbyciem służby wojskowej pracował przy obsłudze myjni tunelowej. Na myjni, która miała wymiary około 8-9 metrów długości i 1,5 metra szerokości, była taśma, po której przemieszczały się części samochodowe, ciągnikowe do mycia. Taśma przenosiła części do myjni. Wnioskodawca pracując na myjni tunelowej obsługiwał przemieszczanie się tych elementów do mycia po taśmie. Jeżeli do mycia były drobne części, to musiał załączyć taśmę i włączyć pompę myjącą. Mycie części odbywało się na taśmie. Taśma wchodziła do tunelu myjącego, w którym była soda kaustyczna. Były rury, z których były wyprowadzane końcówki myjące, z których wydobywała się soda. Po tym etapie, części przechodziły do mycia dalej, gdzie za pomocą wody odbywało się spłukiwanie. Części były transporterem przenoszone dalej po umyciu, trzeba je było zabrać i przenieść po rozdzielni. Myjnia była czynna przez 8 godzin, praca odbywała się na jedną zmianę. Wnioskodawca musiał zagrzeć wodę w zbiorniku, dopiero, jak woda była gorąca, można było włączyć taśmę do mycia. Wnioskodawca jak włączył wodę do grzania, to miał 2 godziny czasu,

i wtedy rozbierał ciągniki. Od 10 marca 1969 roku do dnia powołania do zasadniczej służby wojskowej w dniu (...)ubezpieczony

w angażu miał pracę robotnika, obsługę myjni tunelowej i dodatkowo stanowisko monter. Obowiązki montera wynikały z tego, że wnioskodawca poza halą na dworze rozbierał na części ciągniki (...) i te części przewoził wózkiem ręcznym lub widlakiem do hali, gdzie suwnicą ładował je do mycia.

W czasie, w którym nie zajmował się myciem, wykonywał prace polegające na demontażu ciągników na części. Po powrocie z wojska, od dnia 4 maja 1973 roku wnioskodawca także pracował na myjni, ale na wydziale samochodowym. Robił to samo, co wcześniej. Miał wtedy jeszcze obowiązek rozwiezienie umytych części wózkiem akumulatorowym platformowym. Tam pracował przez około pół roku, potem po uzyskaniu uprawnień spawacza, już do końca zatrudnienia wykonywał pracę spawacza gazowego, a potem elektrycznego

w zależności od potrzeb pracodawcy (zeznania wnioskodawcy –k.18v-19,32v-33, zeznania świadka A. H. –k.19).

Zdaniem sądu praca na stanowiskach wymienionych w angażach, czy w umowie o pracę z dnia 2 stycznia 1978 roku, poczynając od momentu rozpoczęcia kursu spawacza gazowego tj. o dnia 15 października 1973 roku była związana wyłącznie z wykonywaniem prac polegających na spawaniu gazowym, a od dnia uzyskania uprawnień do spawania elektrycznego, także spawaniu elektrycznym. Była to więc praca spawacza gazowego i elektrycznego. Pomimo, że pracodawca oznaczał różnie w dokumentach pracowniczych stanowisko pracy W. Z., to jednak jego praca polegała na tym samym, wykonywaniu czynności związanych ze spawaniem gazowym i elektrycznym. Spawaczy zatrudnionych na dziale samochodowym było 6 razem z ubezpieczonym. Wnioskodawca nie potrafił wyjaśnić dlaczego w wielu angażach w aktach osobowych jest wskazane stanowisko monter albo monter samochodowy. Według ubezpieczonego w kadrach zmieniały się często pracownicy, dla których nie miało znaczenia słowo monter, czy spawacz, bo nie orientowali się, co to znaczy. Jak wnioskodawca otrzymał angaż, to go podpisywał i nie interesował się tym, jakie jest tam stanowisko wpisane. Ubezpieczony zeznał: „Jak wróciłem z wojska to pracowałem na wydziale samochodowym, od 2 maja 1973 roku na myjni tunelowej, ale samochodowej

i po pół roku zakład organizował kurs spawaczy i ja już od jesieni pracowałem jako spawacz”. A. H. był kierownikiem warsztatu i bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy. Zapamiętał, że wnioskodawca pracował, jako pracownik na myjni mechanicznej i demontażu ciągników i silników. Wnioskodawca obsługiwał myjnię mechaniczną, jego zdaniem były tam warunki szkodliwe ze względu na oleje i roztwór sody kaustycznej, którą myło się części. Po powrocie z wojska wrócił na to samo stanowisko, tylko na innym wydziale, był to wydział samochodowy. Wykonywał te same czynności, ale do mycia były inne części. Z kolei, świadek M. K. zapamiętał, że wnioskodawca początkowo był na myjni tunelowej, potem był w wojsku, a jak wrócił z wojska, to trochę pracował na myjni samochodowej i potem do końca pracy był spawaczem.

W. Z. przez cały okres zatrudnienia w Zakładach (...) w B. świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Poczynając od 1983 roku otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

W okresie zatrudnienia był niezdolny do pracy z powodu choroby i w: lipcu 1987 roku przez 15 dni, w marcu 1988 roku przez 9 dni oraz od kwietnia do 30 września 1988 roku przebywał na zwolnieniach lekarskich i miał wypłacone wynagrodzenie za czas choroby lub zasiłek chorobowy.

Stosunek pracy w Zakładzie (...) w B. ustał z dniem 30 września 1988 roku.

W dniu 28 września 1988 roku W. Z. złożył wniosek o rentę z tytułu choroby zawodowej i na mocy decyzji z dnia 25 listopada 1988 roku przyznano mu prawo do renty od dnia 2 października 1988 roku., tj. o dnia ustania zatrudnienia. W okresie pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, w dniu 20 września 1990 roku W. Z. podjął zatrudnienie w Zakładzie (...) prowadzonych przez L. J.. Pracował tam do 22 września 1991 roku na stanowisku operatora wtryskarki w niepełnym wymiarze czasu pracy. Na mocy decyzji z dnia 11 listopada 1988 roku wydanej przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora w C. w oparciu o rozpoznanie choroby zawodowej stwierdzono, że u W. Z., pracownika Zakładu (...) w B., zatrudnionego na stanowisku spawacza – montera

chorobę zawodową „wyprysk zawodowy uogólniony”, wymienioną w poz. 10 wykazu chorób zawodowych z dnia 18 listopada 1983 roku.

W dniu 22 lutego 1991 roku ówczesny dyrektor Zakładu (...) w B. wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym był wskazany jego okres zatrudnienia od dnia 11 marca 1969 roku do 1 października 1988 roku na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego przy dokonywanych przez Zakład naprawach sprzętu zmechanizowanego – samochodów, żurawi. Podano jednocześnie, że charakter wykonywanej pracy uprawnia do zliczenia stażu pracy w szczególnych warunkach przewidzianych w dziale XIV pkt 12 wykazu A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (Dz.U. Nr 8, poz.43) w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – przepisów resortowych w dziale XI pkt 26, podpunkt 1 (załącznik Nr 1 do Zarządzenia co do stanowisk pracy) Zarządzenie Nr 61 Ministra Rolnictwa z dnia 3 lipca 1980 roku w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Rolnictwa (Dz.U. M.R. z dnia 1980 r., Nr 7-8, poz. 20).

W ocenie Sądu odwołanie jest zasadne.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy W. Z. spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Z przepisu art. 21 ust. 1 powołanej ustawy wynika, iż rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z kolei, w myśl przepisu art. 21 ust. 2 ustawy rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przesłankę pozytywną oceniać należy przy tym w kontekście wymogów legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nakazywał przyjąć, iż W. Z. spełniał przesłanki pozytywne art. 21 ust. 1 ustawy, wykazując się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Bezspornym jest, że ubezpieczony w okresach zatrudnienia

w Zakładzie (...) w B. od dnia 10 marca 1969 roku do 30 września 1988 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych i łącznie wykazał on 15 lat i 16 dni wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd zwrócił uwagę na to, że bez względu na nazwy stanowisk pracy wnioskodawcy, od momentu rozpoczęcia kursu spawacza gazowego tj. od dnia 15 października 1973 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A w dziale XIV „Prace różne” pod poz. 3, załącznika nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. z 1983 r. Nr 83, poz. 43), jako prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczności przebywania przez ubezpieczonego na zwolnieniu lekarskim, w okresach ustalonych w stanie faktycznym, jednakże to nie może pozbawić skarżącego uprawnień związanych z pracą w warunkach szczególnych. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.) rozróżnia „okres zatrudnienia” od „okresu wykonywania pracy” i zawiera definicje „okresu zatrudnienia” i „okresów pracy”. Za okres zatrudnienia uważa się okres liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresu zatrudnienia (§ 3), natomiast okresami pracy są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wykształcił się pogląd, że wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze są również przerwy w pracy spowodowane różnymi przyczynami i to zarówno leżącymi po stronie pracodawcy, jak i wynikającymi z przepisów (urlop wypoczynkowy, niezdolność do pracy z powodu choroby), za które pracownikowi wypłacono wynagrodzenie. Wykonywanie pracy w rozumieniu omawianego przepisu należy rozumieć, jako wykonywanie umowy o pracę, a w treści tego pojęcia mieszczą się także usprawiedliwione nieobecności w pracy. W

konsekwencji Sąd Najwyższy przyjął, że przerwy w pracy spowodowane czasową niezdolnością do jej świadczenia w związku z chorobą i korzystaniem z wynagrodzenia lub świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tego tytułu, są okresami, w których pracownik zachowuje status osoby wykonującej pracę w szczególnym charakterze (por. wyrok z dnia 30 lipca 2003 roku, II UK 323/02, OSNP z 2004 roku, Nr 11, poz. 197). Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy, kiedy wnioskodawca korzystał z wynagrodzenia chorobowego i zasiłku chorobowego.

Sąd uznał, że po uwzględnieniu okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w B. od dnia 15 października 1973 roku do dnia 30 września 1988 roku, ubezpieczony wykazał łącznie 15 lat i 16 dni pracy w warunkach szczególnych. Oznacza to, iż spełnił on przesłankę pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a tym samym spełnił pozytywną przesłankę do uzyskania uprawnienia do rekompensaty w myśl art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W sprawie jednocześnie brak było negatywnych przesłanek przyznania prawa do przedmiotowej rekompensaty w świetle art. 21 ust. 2 ww. ustawy, ubezpieczony nie pobiera świadczeń emerytalnych przyznanych z tytułu pracy w warunkach szczególnych; decyzją z dnia 14 lipca 2017 roku przyznano bowiem ubezpieczonemu prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym.

Dlatego, należało zmienić zaskarżoną decyzję, o czym orzeczono na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Od tego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych w B. zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucał naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 21 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U z 2017 roku poz. 664 w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze Dz. U nr 8 poz. 43) poprzez błędną ich wykładnię i zastosowanie w sytuacji nie spełnienia warunku udowodnienia 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Wskazując na powyższe zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik wnioskodawcy wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest zasadna.

Sąd I instancji naruszył przepisy prawa materialnego - art. 21 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2017.664 j.t.). Zgodnie z tym przepisem rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma on okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Z ustaleń sądu wynika, że podlega zaliczeniu jako praca w szczególnych warunkach okres pracy wnioskodawcy poczynając od momentu rozpoczęcia przez niego kursu spawacza gazowego, co miało miejsce 15 października 1973

roku. Data ta jest bezsporna - została ustalona na podstawie zeznań samego wnioskodawcy, oraz książki spawacza numer (...) – (kserokopia k. 17).

Stosunek pracy w Zakładzie (...) w B. ustał z dniem 30 września 1988 roku. Oznacza to, że staż pracy na stanowisku spawacza wynosi 14 lat 11 miesięcy 15 dni a nie jak przyjął błędnie Sąd I instancji 15 lat i 15 dni.

Z niezrozumiałych względów Sąd I instancji prowadził rozważania na temat okresów niezdolności do pracy, skoro okoliczność ta pozostawała bez wpływu na długość stażu pracy. Z równie niezrozumiałych względów, organ rentowy eksponował tą okoliczność w uzasadnieniu apelacji.

Z bezspornie ustalonego stanu faktycznego wynika, że okres pracy wnioskodawcy na stanowisku spawacza jest niższy niż 15 lat.

Słusznie Sąd I instancji nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych pracy wnioskodawcy na stanowisku pracownika myjni i montera.

Żadne z tych stanowisk nie było związane z wykonywaniem pracy wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika wnioskodawcy zawartym w odpowiedzi na apelację - stanowisko pracownik myjni tunelowej w świetle bezspornie przedstawionego zakresu czynności nie mieści się w wykazie A dziale IV w chemii - poz. 39, gdzie wymieniono oczyszczanie albo naprawianie aparatów lub pojemników (np. cystern, zbiorników itp.) po produktach toksycznych, żrących i parzących oraz prace wewnątrz cystern, kotłów, zbiorników, aparatów i kanałów technologicznych. Jest bezsporne, że tego typu czynności wnioskodawca nie wykonywał. Nie twierdził też nigdy, że pracę montera wykonywał wyłącznie w kanałach remontowych, stąd też wbrew stanowisku pełnomocnika wnioskodawcy, dział XIV poz. 16 nie może mieć zastosowania gdyż pozycja ta jako prace w warunkach szczególnych kwalifikuje jedynie prace wykonywane wyłącznie w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Tym samym wnioskodawca nie wykazał okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat, i prawo do rekompensaty mu nie przysługuje.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.